

ABSTRACT

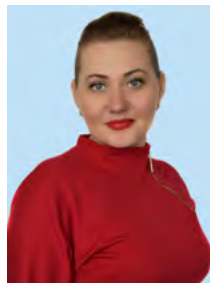
Oksana Karashchuk, Liliia Maksymuk. Legal relations and protection of intellectual property rights under the influence of digital transformation.

The study shows that digitalisation creates new forms of legal relations, in particular in the field of intellectual property. The author describes the growing risks associated with the illegal use of digital content, cyber attacks, data theft and counterfeiting. The author shows that in order to minimise these challenges, it is necessary to introduce modern legal mechanisms aimed at regulating online interaction, the use of artificial intelligence and blockchain technologies. The author emphasises that special attention should be paid to the development of international legal norms ensuring cross-border protection of intellectual property. It is determined that the implementation of the State Strategy for Regional Development for 2021–2027 is an important tool for creating digital infrastructure, but its full implementation is complicated by military operations. The prospects for further development of digital transformation in Ukraine lie in a comprehensive approach to modernising the legal system, harmonising national legislation with international standards, and using innovative technologies to ensure the protection of intellectual property rights. Successful implementation of these tasks can make Ukraine a leader in digital transformation in Eastern Europe and ensure its sustainable development in the post-war period. Government bodies such as the Verkhovna Rada Committee on Digital Transformation play an important role in this process.

Key words: law, intellectual property, protection, legal relations, creative sector, digital transformation.

УДК 347.958

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-4-10>

Олександра НЕСТЕРЦОВА-СОБАКАРЬ©

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін,

кандидат юридичних наук, доцент

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,

м. Дніпро, Україна)

ШЛЮБ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН

У статті досліджено правова природа шлюбу як підстави виникнення сімейних правовідносин. Розкрито основні концепції шлюбного правовідношення та його характеристик, зокрема добровільність, рівноправність сторін, публічність, спрямованість на створення сім'ї, а також юридичні наслідки для подружжя. Проаналізовано сучасні проблеми правового регулювання шлюбу в Україні, включно з поширенням цивільних (незарєєстрованих) шлюбів, зростанням кількості міжнародних шлюбів, а також прогалинами у законодавстві, які створюють правові колізії щодо поділу майна, статусу дітей і юрисдикції.

Шлюб визначається як юридичний факт, який породжує сімейні правовідносини, забезпечує правовий статус подружжя та регулює майнові й особисті права і обов'язки. Обговорюється необхідність вдосконалення українського законодавства для більш чіткого закріплення понять та наслідків шлюбу. Особливу увагу приділено аналізу шлюбного союзу як особливого правового статусу, який не обмежується договірними зобов'язаннями, а включає складний комплекс взаємних прав та обов'язків.

© О. Нестерцова-Собакарь, 2024

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0712-4076>

Автор вказує на виклики, які висуває сучасне суспільство перед сімейним правом, зокрема необхідність перегляду традиційного розуміння шлюбу у зв'язку із соціокультурними змінами, як-от поширення одностатевих шлюбів у деяких країнах. Висновки статті спрямовані на вдосконалення законодавчої бази сімейного права для забезпечення стабільності сімейних відносин і правової визначеності у шлюбі.

Ключові слова: шлюб, сімейні правовідносини, Сімейний кодекс України, юридичний статус, цивільний шлюб, майнові права, правове регулювання, подружжя, законодавство.

Постановка проблеми. Становлення України як суверенної і незалежної держави супроводжується створенням нової правової бази сучасного суспільства, що не тільки потребує систематизації чинного законодавства, але й зумовлює необхідність глибоких наукових досліджень у галузі сімейних правовідносин та їх законодавчого врегулювання.

Питання регулювання шлюбно-сімейних правовідносин у процесі розвитку і становлення нашої держави в економічному, соціально-культурному та морально-етичному аспектах є найбільш актуальними, оскільки останні є основою становлення і розвитку суспільства загалом. Значення сімейних відносин зумовлене тим, що сім'я впливає на розвиток суспільства, його моральне здоров'я і є одним з факторів підвищення соціальної активності людей. Саме в сім'ї формуються основи характеру людини, її ставлення до праці, моральних, ідейних і культурних цінностей. Тому кожне суспільство зацікавлене в міцній, духовно і морально здоровій сім'ї.

Шлюб як соціальний та юридичний інститут відіграє фундаментальну роль у формуванні сім'ї – базового осередка суспільства. У сучасному світі, де взаємини між подружжям, їхні права та обов'язки набувають нових форм, дослідження правового аспекту шлюбу стає все більш актуальним. Сімейне право, яке регулює їх, покликане забезпечити баланс між особистими інтересами подружжя та їхніми зобов'язаннями перед державою, дітьми та суспільством.

Особливої уваги вимагає вивчення питань, пов'язаних з визначенням поняття шлюбу, його юридичних наслідків та механізмів захисту прав членів сім'ї, адже сучасні тенденції, зокрема зростання кількості цивільних шлюбів, інтернаціоналізація сімей, а також значна частота розлучень, висувають нові виклики перед законодавством та суспільством.

Стан опрацювання. Теоретичну та практичну частини дослідження сімейних правовідносин становлять праці різних вчених-правників, серед яких А. Азімов, О. Антонова, К. Гусаров, Є. Дрижчанова, І. Жилінкова, С. Короед, Н. Кузнецова, В. Косак, Г. Світлична, О. Турченко, Г. Чурпіта, А. Шебанова. Попри значну зацікавленість вчених проблемами правового регулювання сімейних взаємин, закони мають забезпечувати ефективний захист прав і обов'язків членів сім'ї, особливо в умовах конфліктів, як-от розлучення, поділ майна чи визначення опіки над дітьми. Тому недостатнє правове регулювання та прогалини в законодавстві можуть призводити до порушення прав учасників сімейних взаємин та, відповідно, вказують на необхідність продовження подальших наукових досліджень у цій сфері.

Мета статті полягає в аналізі шлюбу як підстави виникнення сімейних правовідносин, його впливу на правовий статус подружжя та розв'язанні актуальних проблем, що виникають у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Сім'я як соціальне утворення виступала найважливішим елементом розвитку в усіх цивілізаціях. Ідеологія пріоритету сім'ї, її неминуща цінність для людини і суспільства закріплена у багатьох нормативних актах. Одне з основних положень цих документів – зміцнення і захист інституту сім'ї з боку суспільства, розроблення національної сімейної політики. Закони мають забезпечувати ефективний захист прав і обов'язків членів сім'ї, особливо в умовах конфліктів, як-от розлучення, поділ майна чи визначення опіки над дітьми. Недостатнє правове регулювання чи прогалини в законодавстві можуть призводити до порушення прав учасників сімейних відносин.

Шлюб є початком і ядром сім'ї, він пов'язаний переважно з народженням дітей та їх вихованням. Корені терміна «шлюб» ідуть в глибину віків. Слово «брати» означало відбирати хороше і відкидати погане. Тому надалі виникла деяка двозначність слова «брак»: і в сімейному праві, і в простій мові – «забракований товар». Більш влучним є позначення шлюбного союзу в українській мові терміном «шлюб», який походить з давньослов'янського слова «сьлюбь», значення якого цілком зрозуміле [11, с. 101].

В юридичному енциклопедичному словнику шлюб визначається як вільний, добровільний, заснований на почуттях взаємної любові та поваги, що укладається для створення сім'ї та породжує взаємні права та обов'язки для подружжя [1, с. 128–130].

Вчені по-різному визначають термін «шлюб», вкладаючи в нього різний зміст, а саме: 1) як «вільний, рівноправний, як правило, довічний союз чоловіка і жінки, укладений з дотриманням умов та порядку, передбачених законом, який спрямований на створення сім'ї і породжує у них особисті та майнові подружні права та обов'язки» [2]; 2) як союз чоловіка і жінки задля створення сім'ї [3]; 3) як юридично визнана і заснована на любові духовна й фізична спільність чоловіка та жінки, яка забезпечує народження і виховання дітей [5]; 4) як укладений у встановленому порядку з дотриманням вимог закону добровільний і рівноправний союз чоловіка і жінки, спрямований на створення сім'ї, який породжує взаємні права та обов'язки [6, с. 91–95].

Зазначені визначення шлюбу можемо звести до таких його конкретних ознак, зазначаючи, що це:

- союз (не правочин, не договір, а саме союз) чоловіка і жінки, заснований на моногамному зв'язку;
- вільний союз, адже вступ до шлюбу є добровільним і вільним, як є вільним припинення шлюбу шляхом його розірвання;
- рівноправний союз чоловіка і жінки, які вступають до шлюбу, як щодо особистих прав, так і стосовно майна, що було нажите спільною працею під час перебування у шлюбі;
- союз, що укладається у встановленій державою формі, тобто державні органи, які реєструють шлюбний союз, висувають до нього низку вимог, передбачених законом.

Деякі автори вважають, що шлюб передбачає довічний союз. При цьому довічність союзу обумовлена його цілями – створенням сім'ї, народженням та вихованням дітей, взаємною моральною і матеріальною підтримкою. Зазначені цілі не можуть бути короткотривалими. Вони розраховані, як правило, на все життя. Однак деякі вчені не включають цю ознаку до складу його обов'язкових елементів [8, с. 85–94], вважаючи, що цим скасовують рубіж між подружнім статусом і конкретними правовідносинами, що можуть виникати в результаті реалізації прав, які складають цей спеціальний статус. Тому, на їхню думку, створюється деяка незрозумілість у визначенні дійсного значення правового статусу подружжя в конструкції так званого шлюбного правовідношення [7, с. 101–106]. Крім того, це суперечить ст. 56 СК України щодо права кожного з подружжя припинити шлюбні відносини.

Характерними особливостями шлюбу є взаємна любов, моральна і матеріальна підтримка, спільне виховання дітей. Відповідно до ст. 21 Сімейного кодексу України, шлюб є сімейним союзом жінки та чоловіка, зареєстрований в органі державної реєстрації актів цивільного стану. Однак таке визначення не розкриває повною мірою зміст цього поняття, а лише конкретизує його. Деякі автори підходять до визначення шлюбу як договору. Проте він має свої специфічні ознаки, непридатні до договору, серед яких:

- добровільність, тобто наявність добровільної згоди обох з подружжя (ст. 24 Сімейного кодексу України);
- рівноправність між жінкою і чоловіком, оскільки, вступаючи до шлюбу, обидві сторони користуються між собою рівними, як в особистих, так і в майнових відносинах, правами;
- спрямованість на утворення особистого сімейного союзу чоловіка і жінки;

– реєстрація шлюбу у встановленому законом порядку органом, визначеним Сімейним кодексом України [10, с. 39].

На жаль, в законодавстві немає остаточно сформульованого поняття шлюбу. Подане у ст. 21 СК України визначення не містить важливих ознак, які притаманні шлюбу, адже:

– не має вказівки на наявність вільної згоди чоловіка і жінки (ст. 51 Конституції України);

– не зазначено у визначенні принципу одношлюбності (моногамії) (ст. 25 СК України);

– не зазначено, що подружжя мають рівні права та обов'язки (ст. 51 Конституції України);

– не йдеться про правові наслідки шлюбу, оскільки, відповідно до ст. 36 СК України, шлюб є підставою для виникнення прав та обов'язків подружжя.

Враховуючи це, можемо дати таке визначення поняття шлюбу: шлюб є вільним, моногамним, рівноправним союзом чоловіка і жінки, який укладений з дотриманням порядку і умов, передбачених законом, та породжує між подружжям взаємні особисті і майнові права та обов'язки.

За виконання всіх умов укладання шлюбу та відсутності перешкод майбутнє подружжя подає заяву до органів державної реєстрації актів цивільного стану. При цьому Сімейний кодекс України підкреслює формальне значення заручин, тобто такого стану, який не породжує у осіб обов'язку вступу в шлюб. Отже, заручини не породжують у заручених осіб сімейних прав та обов'язків. Сімейним кодексом України встановлено правові наслідки відмови заручених осіб від шлюбу. Так, відповідно до ст. 31 Сімейного кодексу України, якщо однією особою були понесені витрати на приготування до реєстрації шлюбу та весілля, у разі відмови від шлюбу іншої сторони вона зобов'язана відшкодувати ці витрати у повному обсязі [7, с. 85–94].

Бажаючи підкреслити ті чи інші особливості шлюбу як правового явища, вітчизняні та закордонні юристи визначають його як договір, союз, статус [9, с. 215], інститут особливого роду або правовідношення комплексного характеру [11, с. 115–116].

Практично всі сучасні вчені відмовляються визнавати угоду про укладання шлюбу цивільним договором. Основні їхні доводи зводяться до наступного: по-перше, вони вважають, що метою висновку шлюбу є не тільки виникнення шлюбних правовідносин, але й створення союзу, заснованого на любові, повазі тощо [4, с. 294–309].

Другим доводом служить те, що, вступаючи до шлюбу, майбутнє подружжя не може визначити для себе зміст шлюбних правовідносин, їхні права й обов'язки, визначені імперативними нормами закону, що нетипово для договірних правовідносин.

Угода про укладання шлюбу за правовою природою не відрізняється від цивільного договору, адже регулюється правом і породжує правові наслідки, тому є договором.

Необхідно говорити про два типи мети угоди про вступ до шлюбу. Одна мета неправового характеру, що обумовлена соціальним змістом шлюбу, визначається мотивами любові або іншої взаємної прихильності. Вона не пов'язана з угодою про вступ до шлюбу як правовим явищем і ніяк не впливає на неї. Інша мета – одержати законний статус подружжя, тобто той правовий результат, на який спрямована воля сторін, хоча й з низкою неправових наслідків. Це і є метою угоди про вступ до шлюбу як правочину.

Угода про вступ до шлюбу приводить до виникнення певних юридичних наслідків. В літературі існують три основні точки зору щодо цього. Відповідно до них укладання шлюбу приводить до виникнення: 1) договору; 2) шлюбного (подружнього) правовідношення; 3) спеціального правового статусу (статусу подружжя).

На думку прихильників договірної концепції, елементи цивільно-правового правочину виявляються на всіх стадіях існування шлюбу: від укладання до припинення.

Проте в юридичній літературі існує думка, що шлюб необхідно розуміти як спеціальний правовий статус, який надає окремій особі, яка укладає шлюб, нарівні з іншими цілий комплекс можливостей у вигляді статусних прав. Реалізація їх відбувається в рамках конкретних правовідносин і залежить від волі суб'єкта, який, незважаючи на факт настання необхідних умов, може відмовитися від реалізації наданого права (наприклад, права на аліменти) [10, с. 205–207].

Отже, правова природа шлюбу визначається насамперед тим, що він є юридичним фактом, який тягне за собою виникнення, зміну чи припинення сімейних правовідносин. З правової точки зору шлюб має такі ключові характеристики:

– договірний характер, адже шлюб є особливим видом договору, оскільки укладається на основі взаємної згоди сторін, однак, на відміну від цивільних чи господарських договорів, він має не комерційну, а особистісну природу, що робить його унікальним юридичним явищем;

– наявність публічного елементу, оскільки, незважаючи на договірну природу, шлюб має публічне значення, адже його реєстрація у РАЦС забезпечує юридичну силу цього союзу та гарантує дотримання прав і обов'язків подружжя;

– регулювання особистих і майнових прав, адже шлюб створює правові наслідки, як-от встановлення взаємних прав та обов'язків подружжя, регулювання режиму спільної власності, а також прав та обов'язків щодо дітей;

– обмеження свободи розірвання: на відміну від багатьох цивільно-правових договорів, шлюб розривається не за одноосібною заявою сторони, а через спеціальну процедуру розірвання, що захищає інтереси обох сторін, а також дітей.

Попри усталеність правового регулювання шлюбу, сучасне українське суспільство стикається з низкою викликів, які потребують оновлення законодавства, серед яких:

– поширення цивільних (неzareєстрованих) шлюбів, що створює правові проблеми щодо поділу майна, спадкування, встановлення правового статусу дітей тощо;

– зростання кількості міжнаціональних шлюбів, які створюють юридичні колізії у питаннях визнання шлюбів, юрисдикції, режиму майна та опіки над дітьми;

– необхідність захисту прав учасників сімейних правовідносин, особливо під час розірвання шлюбу, що, відповідно, вимагає більш чітких механізмів правового захисту обох сторін;

– зміна концепції шлюбу (поширення в деяких країнах одностатевих шлюбів), що ставить питання про перегляд традиційного розуміння шлюбу та його правових наслідків.

Висновок. Таким чином, аналіз чинного законодавства та практики його застосування, позицій вчених та їхніх наукових міркувань дає змогу сформулювати визначення шлюбу як вільного (добровільного), моногамного, рівноправного союзу чоловіка і жінки, який спрямований на створення сім'ї, укладений з дотриманням порядку і умов, передбачених законом, та породжує між подружжям взаємні особисті і майнові права та обов'язки.

У сучасному суспільстві спостерігаються значні зміни в підходах до створення сім'ї. Поширення цивільних шлюбів, зростання кількості змішаних сімей, зменшення кількості офіційних шлюбів та інші тенденції створюють виклики для традиційного розуміння сімейних правовідносин. Це вимагає перегляду правових механізмів, які регулюють відносини між подружжям, та законодавчого закріплення визначення шлюбу з урахуванням необхідних умов та наслідків його укладання. Оскільки Сімейним кодексом України не надано вичерпного поняття шлюбу, доречним буде внесення змін до Кодексу та визначення його ознак у ст. 21, яка називається «Поняття шлюбу».

Список використаних джерел

1. Апопій І. Класифікація підстав недійсного шлюбу. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 1. С. 128–130.

2. Булеца С., Іванов Ю., Ієвіня О. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2011. 428 с.
3. Ватрас В. До питання про поняття сімейних правовідносин. *Університетські наукові записки*. 2005. № 1–2. С. 120–129.
4. Галянтьч М. Нотаріальний порядок посвідчення договорів купівлі продажу житла (проблеми державної реєстрації). *Цивільна процесуальна думка. Міжнародний збірник наукових статей*. Вип. 2 : Нотаріальний процес ; за ред. С. Фурси. Київ : ЦУЛ, 2013. 215 с.
5. Гузь К. Дозвіл судами спорів про розподіл будинків і домоволодінь (квартир) у натурі. Визначення порядку користування будинком (квартирою) і земельною ділянкою. Харків : Харків юридичний, 2002. 127 с.
6. Дячук Л. Проблема рабського шлюбу у візантійському праві. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 91–95.
7. Жилінкова І. Деякі проблеми застосування норм Сімейного кодексу України в судовій практиці. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2006. № 3–4. С. 101–108.
8. Жилінкова І. Особливості законодавчих конструкцій сімейно-правових договорів. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1. С. 85–94.
9. Міжнародне приватне право. Загальна частина : підручник / за ред. А. Довгерта, В. Кисіля. Київ : Алерта, 2012. 376 с.
10. Петренко І. Шлюбно-сімейні відносини в повсякденному житті мирян Російської держави XVIII ст. *Український історичний журнал*. 2011. № 3. С. 204–208.
11. Сафончик О. Особливості припинення шлюбно-сімейних правовідносин за законодавством України. *Часопис цивілістики*. 2015. Вип. 18. С. 114–118.

Надійшла до редакції 03.12.2024

References

1. Apopiy, I. (2010). Klyasyfikatsiya pidstav nediyсноho shlyubu [Classification of the grounds for invalid marriage]. *Pidpruyemnytsvo, hospodarstvo i pravo*. № 1, pp. 128–130 [in Ukr.].
2. Buletsa, S., Ivanov, Yu., & Iyevynya O. (2011). Naukovo-praktychnyy komentar Simeynoho kodeksu Ukrayiny [Scientific and practical commentary on the Family Code of Ukraine]. Kyiv : Vydavnychyy dim "Profesional", 428 p. [in Ukr.].
3. Vatras, V. (2005). Do pytannya pro ponyattya simeynykh pravovidnosyn [On the question of the concept of family legal relations]. *Universytet-s'ki naukovi zapysky*. № 1–2, pp. 120–129 [in Ukr.].
4. Halyantych, M. (2013). Notarial'nyy poryadok posvidchennya dohovoriv kupivli prodazhu zhytla (problemy derzhavnoyi reyestratsiyi) [Notarial procedure for certification of contracts of purchase and sale of housing (problems of state registration)]. *Tsyvil'na protsesual'na dumka. Mizhnarodnyy zbirnyk naukovykh statey*. Issue 2 "Notarial'nyy protses" ; za. red. S. Fursy. Kyiv : TsUL, 215 p. [in Ukr.].
5. Huz', K. (2002). Dozvil sudamy sporiv pro rozpodil budynkiv i domovolodin' (kvartyr) u naturi. Vyznachennya poryadku korystuvannya budynkom (kvartyroyu) i zemel'noyu dilyankoyu [Resolution by courts of disputes on the division of houses and household holdings (apartments) in kind. Determination of the order of use of a house (apartment) and a land plot]. Kharkiv : Kharkiv yurydychnyy, 127 p. [in Ukr.].
6. Dyachuk, L. (2012). Problema rabs'koho shlyubu u vizantiys'komu pravi [The problem of slave marriage in Byzantine law]. *Chasopys Kyyivs'koho universytetu prava*. № 1, pp. 91–95 [in Ukr.].
7. Zhylinkova, I. (2006). Deyaki problemy zastosuvannya norm Simeynoho kodeksu Ukrayiny v sudoviyi praktytsi [Some problems of applying the norms of the Family Code of Ukraine in judicial practice]. *Universytet-s'ki naukovi zapysky. Chasopys Khmel'nyts'koho universytetu upravlinnya ta prava*. № 3–4, pp. 101–108 [in Ukr.].
8. Zhylinkova, I. (2011). Osoblyvosti zakonodavchykh konstruktсий simeyno-pravovykh dohovoriv [Peculiarities of legislative structures of family law contracts]. *Visnyk Akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny*. № 1, pp. 85–94 [in Ukr.].
9. Mizhnarodne pryvatne pravo. Zahal'na chastyna [International private law. General part]: pidruch. / za red. A. Dovherta, V. Kysilya. Kyiv : Alerta, 2012. 376 p. [in Ukr.].
10. Petrenko, I. (2011). Shlyubno-simeyni vidnosyny v povsyakdenному zhytti myryan Rosiys'koyi derzhavy XVIII st. [Marital and family relations in the everyday life of the laity of the Russian state of the 18th century]. *Ukrayins'kyi istorychnyy zhurnal*. № 3, pp. 204–208 [in Ukr.].

11. Safonchuk, O. (2015). Osoblyvosti pryypynennya shlyubno-simeynykh pravovidnosyn za zakonodavstvom Ukrainy [Peculiarities of the termination of marital and family legal relations under the legislation of Ukraine]. *Chasopys tsyvilistyky*. Issue 18, pp. 114–118 [in Ukr.].

ABSTRACT

Oleksandra Nesterysova-Sobakar'. Marriage as a basis for the emergence of family relations.

The article examines the legal nature of marriage as the basis for the emergence of family legal relations. The main concepts of the marriage legal relationship and its characteristics are revealed, in particular, voluntariness, equality of the parties, publicity, focus on creating a family, as well as legal consequences for spouses. The current problems of legal regulation of marriage in Ukraine are analyzed, including the spread of civil (unregistered) marriages, the growth of the number of international marriages, as well as gaps in the legislation that create legal conflicts regarding the division of property, the status of children and jurisdiction.

Marriage is defined as a legal fact that gives rise to family legal relations, ensures the legal status of spouses and regulates property and personal rights and obligations. The need to improve Ukrainian legislation to more clearly consolidate the concepts and consequences of marriage is discussed. Special attention is paid to the analysis of the marital union as a special legal status that is not limited to contractual obligations, but includes a complex set of mutual rights and obligations.

The author points out the challenges that modern society poses to family law, in particular the need to revise the traditional understanding of marriage in the light of socio-cultural changes, such as the spread of same-sex marriages in some countries. The conclusions of the article are aimed at improving the legislative framework of family law to ensure the stability of family relations and legal certainty in marriage.

Key words: *marriage, family legal relations, Family Code of Ukraine, legal status, civil marriage, property rights, legal regulation, spouses, legislation.*

УДК 346.7

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-4-11>

Юрій ЦИГАНОК®

доктор філософії з права, доцент кафедри аудиту
(Київський Національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна)
tsyganok@crowe-ac.com.ua

ПРО ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена пошуку шляхів розв'язання окремих актуальних проблемних питань правового регулювання аудиторської діяльності, зокрема щодо здійснення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес. Автором встановлено, що недоліки юридичної техніки, допущені законодавцем під час прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», призвели до виникнення правової невизначеності щодо вимог до інформації, що надається у звіті незалежного аудитора; розміру фіксованих внесків до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Автор дійшов висновку, що вищезазначене має визначатись правовим статусом підприємства у звітному періоді, фінансова звітність за який підлягала аудиторській перевірці. Запропоновано внести відповідні зміни до профільного Закону.

Ключові слова: *аудит, державне регулювання, звіт незалежного аудитора, орган суспільного нагляду, внески.*

© Ю. Циганок, 2024

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2308-8848>